

Marculf II,1 (lat)

I ISTA^a DE MAGNA REM^b QUI VULT^c EXSINODOTIO^d AUT MONASTERIO^e
CONSTRUERE

Domino^f vero^g sancto^h atque sedulaⁱ ostensione^j patentibus virtutum miraculis Christi^k
remunerazione^l fulgenti oratorio^m ac cellolaⁿ in honore^o sanctae ac semper virginis^p
Mariae, genetricis^q Domini nostri Iesu Christi, – aut in [honore]^r alteriusst sancti^u –
constructa^v **ille**^w reus^x quidem meritis^y flagitiis^z quoque sceleribus, praelascivis^{aa} actibus
ac nimia foeditate^{ab} pollutus^{ac} vel ordine^{ad} vel opere omnium bonorum christianorum
longe satis extremos^{ae}

Hoc tota^{af} pene^{ag} sanctarum scripturarum^{ah} series^{ai} christianis fidelibus pia exortatione^{aj}
pronuntiat^{ak} hoc etiam tonitrualis illa^{al} evangelistarum vox sancto^{am} suggerente^{an} Spiritu
sua potestate^{ao} concelebrat, ut faciat in pauperes^{ap} aelemosinam^{aq} qui vult tartari^{ar} evadere
supplicia^{as} Unde et Dominus in evangelio dicit^{at au} *Vende omnia, quae^{av} habes^{aw} da^{ax}*
pauperibus et habebis^{ay} thesaurum^{az} in caelum^{ba1} Pensemus ergo^{bb} omnes^{bc} christiani,
quanta sit pietas et largitio^{bd} redemptoris^{be} ut pro^{bf} aelemosinas^{bg} pauperum promittantur
nobis thesauri^{bh} regni caelorum^{bi} Procuremus igitur, sicut Dominus et salvator noster
praecepit, et, hacs^{bj} non quantum habemus^{bk} saltem in quantum possumus aelemosynam^{bl}
faciamus. Nemo itaque dubitet^{bm} nemo tardet, quia, si nos facimus, que^{bn} Dominus et
salvator noster praecepit, ille sine dubio facturus est, que^{bo} promisit^{bp} Ait enim scriptura^{bq2}
Absconde^{bs} aelemosynam^{bt} in corde^{bu} pauperis, et^{bv} ipsa pro te deprecabitur^{bw} Domino^{bx}
Abscondamus ergo aelemosynam^{by} in corde^{bz} pauperis, ut proveniat nobis deprecatio
pauperum ad remissionem^{ca} peccatorum^{cb} Multa quidem et alia, quae^{cc} latiniosa^{cd} sunt
prosequi^{ce} pro aelemosinis^{cf} faciendis^{cg} testimonia^{ch} in scribaturis^{ci} sanctis reperimus^{cj}
inter^{ck} quibus vel ex quibus^{cl} illam^{cm} ergo^{cn} existimo^{co} potiore^{cpcq} sententiam, quae^{cr}
ait: „Sicut *aqua extinguit^{cs} ignem, sic aelemosina^{ct} extinguit^{cu} peccatum^{cv3}* Quid ergo
verius^{cw} potest credi, quid confidentius^{cx} quidve^{cy} expressius? Quia^{cz} sicut *aqua*
extinguit^{da} ignem, sic^{db} aelemosina^{dc} extinguit^{dd} peccatum^{de} Iuste ergo extinguitur^{df} qui^{dg}
peccatorum incendia aelemosynis^{dh} iuxta pollicitatione^{di} divina^{dj} extinguere non festinat^{dk}
Faciant^{dl} quippe ceteri^{dm} quod voluerint^{dn} agant, quod ipse^{do} maluerint^{dpdq} idcirco quia^{dr}
omnis homo suo sensu ducetur^{ds} ego tamen huius rei exemplum secutus elegi^{dt} ad
praefato^{du} oratorio^{dv} vel cellula^{dw} iuxta apostolorum^{dx} numerum^{dy} duodecim^{dz} ad
praesens^{ea} pauperum^{eb} pro remissionem^{ec} peccatorum meorum^{ed} vel pro diluenda meorum
mole peccaminum^{eeef} Christo praesule^{eg} conlocare^{eh}

Ubi etiam per^{ei} praesentem^{ej} epistolam^{ek} donationis^{el} meae^{em} dono ad^{en} praesentem^{eo}
diem^{ep} quod in luminaribus^{eq} ipsius oratorii^{er} vel^{es} alimonia et^{et} substantiali^{eu} victu,
vestitu quoque, substentatione^{ev} ipsorum pauperum^{ew} vel clericorum ibidem servientium^{ex}
Deo gubernante et opitulante^{ey} proficiat; donatumque in perpetuo^{ez} esse volo adque^{fa} de
meo^{fb} iure in eorum dominatione et potestate^{fc} lego^{fd} trado, transmitto adque^{fe} transfundo.
Hoc est agros, quorum vocabula^{ff} sunt **illos** et **illos**^{fg} que^{fh} ponuntur^{fi} in territorio^{fj} **illo**^{fk}
pari modo et quicquid^{fl} in **illo**^{fn} territorio^{fo} ponitur^{fp} in omni^{fq} soliditate^{fr} portionem^{fs}
meam^{ft} unacum mancipiis, aedificiis^{fu} vineis^{fv} terris, pratis, silvis^{fw} omnique^{fx} iure
eorum^{fy} unacum colonicis, adiunctis adiacentiis^{fz} eorum^{ga} in omni^{gb} soliditate^{gc} earum^{gdge}
sicut a me noscitur^{gf} fuisse possessum aut mihi ex legitima successione aut undecumque^{gg}
aliquid mihi ibidem obvenit^{gh} cum omni soliditate^{gi} vel oportunitate^{gj} earum^{gkgl} ad
integrum. Ea scilicet ratione^{gm} atque^{gn} pretexto^{go} ut remota pontificum^{gp} simulque

ecclesiasticorum omnium officialium seu publicorum omnium potestate nullas^{gq} functiones^{gr} vel exactionis^{gs} neque exquesita et lauda^{gt} convivia, neque gratiosa^{gu} vel insidiosa^{gv} munuscula^{gw} neque etiam caballorum^{gx} pastus aut paravereda^{gy} vel carrarum^{gzha} angaria, aut in^{hb} quodcumque^{hc} functiones^{hd} titulum^{he} dici potest, de ipsa facultate paenitus^{hf} non requiratur. Sed^{hg} sub integra emunitate facultaticula^{hh} ipsa, sicut a me huncusque^{hi} possessa^{hj} est, in iure oratorio^{hk} sanctae Mariae^{hl} et praedictorum pauperum debeat^{hm} Deo^{hn} protegente et opitulante persistere^{ho} Nisi **tantum** sancti^{hp} et apostolici^{hq} **illius**^{hr} urbis episcopus^{hs} in cuius oppidum^{ht} exsinodotius^{hu} ipsi^{hv} ponitur^{hw} pro tradendis^{hx} benedictionibus^{hy} vel substituendis^{hz} abbatibus, presbiteris^{ia} quoque^{ib} et diaconibus absque ulla pecuniarum^{ic} adeptione^{id} amplius donandi, exigendi, minuendi vel^{ie} causam nullam^{if} habeat potestatem^{ig} sed^{ih} necⁱⁱ per^{ij} commutationes^{ik} locum quicquam^{il} ex hoc^{im} auferendiⁱⁿ nullo^{io} tempore occansio^{ip} vel aditos^{iq} tribuatur; sed^{ir} perpetualiter in potestate praefati oratorii^{is} **illi**^{it} vel^{iu} ipsorum pauperum Christo favente^{iv} permaneat^{iw} Hoc^{ix} etiam ipsi^{iy} pontificibus^{iz} obsecro vel^{ja} committo^{jb} ut **illos**^{jc} per succidentes^{jd} temporibus^{je} cum casus mortis extiterit^{jf} abbatibus^{ig} ac reliquos^{jh} clericorum gradus in eodem loco dignetur^{ji} vel debeant^{jjk} substituere^{jl} quos sapientia^{jm} et erudicio^{jn} scripturarum^{jo} clarificat vel quos vita sancta^{jp} et actio^{jq} bona aut conversatio^{jr} honesta^{js} commendat.

Unde obsecro clementissimis^{it} regibus^{ju} tam praesentibus^{iv} quam futuris^{iw} et^{ix} omnibus^{iy} in Deo episcopis^{jz} omnibusque^{ka} potestatibus^{kb} ac primatis^{kc} omnes^{kd} etiam seniores^{ke} quoscumque^{kf} iudicis^{kg} esse constiterit^{kh} per ineffabilem Dei omnipotentiam^{ki} per^{kj} inseparabilem^{kk} patri et filio^{kl} et Spiritu sancto^{km} Trinitatis^{kn} ut ac^{ko} voluntate^{kp} mea^{kq} per^{kr} nullis occansionibus^{ks} – sicut existente^{kt} sine Deo cupiditate res^{ku} exigi^{kv} solet – nulla ratione^{kw} nulloque^{kx} tempore convellere^{ky} permittatis^{kz} sed per^{la} sollicitudine^{lb} et cura^{lc} episcopis^{ld} constare^{le} Potius^{lf} pro reverentia^{lg} Trinitatis immense^{lh} vestro tempore et studio vel opere iubeatis^{lj} quatenus^{lk} ut^{ll} et^{lm} **ille**^{ln} vobis mercedem restituat^{lo} in futuro^{lp} qui scit^{lq} me aelemosinis^{lr} ipsis^{ls} sanctis^{lt} Dei pauperibus pro^{lu} amore^{lv} Domini nostri Iesu^{lw} Christi ardenti^{lx} desiderio tribuisse.

Si quis huic^{ly} voluntate^{lz} mea^{ma} per^{mb} quibuslibet^{mc} adinventionibus^{md} seu^{me} propositionibus^{mf} – sicut mundus cottidie^{mg} artibus^{mh} et ingeniis^{mi} expolio^{mj} – obvius^{mk} vel repetitur^{ml} convulsor etiam aut tergiversatur^{mm} extiterit^{mn} anathema^{mo} sit et tam qui fecerit quam qui faciendo^{mp} consenserit, anathema sit et⁴ sicut Dathan^{mq} et Abiron hiatu terrae^{mr} absorti^{ms} sunt^{mt} vivens^{mu} in infernum^{mv} discendat^{mw} et cum^{mx} Zeziae^{my} fraudis^{mz} mercatorem^{na5} et in praesente^{nb} et in futuro saeculo^{nc} partem dampnationisnd excipiat, et tunc^{ne} veniam^{nf} consequatur, quando consecuturus^{ng} est et^{nh} Diabolusⁿⁱ qui se^{nj} fefellendo^{nk} etheria^{nl} sede^{nm} deiectusⁿⁿ⁶ cruenta^{no} adinventione^{np} bonis operibus^{nq} semper obviare^{nr} pervigilat. Insuper etiam inferat sociante^{ns} quoque tam in prosecutione^{nt} quam in^{nu} exactione^{nv} sacratissimo^{nwnx} fisco vel^{ny} sancto episcopo^{nz} ecclesiae^{oa} **illius**^{ob} auri^{oc} libras^{od} c^{oe} Et^{of} nihilhominus^{og} praesens^{oh} epistola^{oi} quae^{oj} a me pro timore Dei et amore^{ok} pauperum^{ol} conscripta^{om} est, firma, incorrupta^{on} intemerata inviolataque permaneat.

Ego namque de conlatis ac superius praenotatis^{oo} rebus omnia ad curam^{op} et^{oq} sollicitudinem^{or} – aut defensionem^{os} rerum^{ot} – vel gubernationem^{ou} ipsorum pauperum^{ov} sancto ac^{ow} praenotato^{ox} domno^{oy} **illo**^{oz} episcopo^{pa} vel successoribus suis Deo sibi^{pb} teste^{pc} committo^{pd} Et strumenta^{pe} per quod^{pf} res ipsas^{pg} auxiliante Deo^{ph} per eorum sollicitudine^{pi} defensentur^{pj} superscripto^{pk} domno^{pl} **lui**^{pm} episcopo^{pn} prae^{po} manibus

tradidi^{pp} et^{pq} qualiter^{pr} ibidem provide^{ps} pia^{pt} rectae ne an secus^{pu} egeret^{pv} Christo
Domino in se^{pw} iudicio^{px} recognoscat^{py} Mihi autem nihil exinde^{pz} propriaetatis^{qa}
titulum^{qb} paenitus^{qc} non^{qd} reservavi, quia^{qe} facile^{qf} contempnit^{qg} omnia, qui^{qh} cupit ab
inferni^{qi} faucibus erui^{qj} vel^{qk} ille^{ql} qui peccatorum remissione^{qm} Deo remunerante
desiderat, aut ille^{qnqo} qui se^{qp} semper cogitat, cum^{qq} vellit^{qr} nolit^{qs} esse moriturum^{qtqu}
Stibulatione^{qv} subnixa^{qw}

^aISTA] CARTA Ko₂, P₃, Lin; fehlt P₁₂

^bREM] RE Ko₂, P₃, Lin

^cVULT] VOLUERIT Ko₂

^dEXSINODOTIO] EXSENODOCIO CONSTRUERE Ko₂; EXICIO Le₁; EXSEDOCHIO P₃; SENEDOCIO
P₁₆^a; XENODOCHIUM Lin; EXSINODOCIO emendieren Udd, Zeu

^eAUT MONASTERIO] fehlt Ko₂, P₃; AUT MONASTERIUM Lin

^fDomino] domine Le₁, P₁₆^a, Udd, Zeu

^gvero] vere Ko₂, P₃, Lin; verae Le₁, Udd, Zeu; viri P₁₆^a

^hsancto] sancti Ko₂, P₃, P₁₆^a; sanctae Le₁, Udd, Zeu

ⁱsedula] sedola Le₁, Udd, Zeu

^jostensione] offensione P₃

^kChristi] Christe mit Rasur nach e P₃

^lremuneratione] remuneracione P₁₆^a, Udd

^moratorio] oratorio Le₁, P₃, Udd, Zeu

ⁿcellola] cellula Ko₂, Lin; cellula verbessert aus cellola P₃

^ohonore] onore P₁₆^a, Udd; honorem Lin

^pvirginis] virgine P₁₆^a, Udd

^qgenetricis] ienetricis P₁₆^a, Udd

^rhonore] ergänzt, fehlt Le₁, P₁₂, P₁₆^a (vgl. oben in honore sanctae)

^ssanctae ... alterius] fehlt Ko₂, P₃, Lin

^talterius] altarius P₁₂

^usancti] ill. sancti Lin

^vconstructa] fehlt Ko₂, P₃

^wille] ill Le₁; i P₁₆^a; illius Ko₂, P₃; illa P₁₂

^xreus] seu P₁₂

^ymeritis] meritis Le₁, Udd, Zeu

^zflagitiis] flagiciis Le₁, P₃, Udd, Zeu; flagicius P₁₆^a

^{aa}praelascivis] praelaxivis Ko₂; praelaxcivis P₃

^{ab}foeditate] feditate Ko₂; faeditate Le₁, Udd, Zeu; feditate P₃, P₁₆^a

^{ac}pollutus] polutus verbessert aus pulutus P₃

^{ad}vel ordine] ordine Ko₂, P₃; fehlt P₁₂, Lin

^{ae}extremos] extremus Ko₂, Le₁, P₃, Lin, Zeu; extetimus P₁₆^a

^{af}Hoc tota] hoc totum P₃; octat mit Rasur vor o P₁₂

^{ag}penen] poene Ko₂, P₃; paene Le₁, Lin, Udd, Zeu; poena P₁₆^a

^{ah}scripturarum] scriburarum Le₁, Udd, Zeu

^{ai}series] seriis Ko₂, P₃, P₁₆^a

^{aj}exortatione] exoracione P₃; exoracione P₁₆^a; exhortatione Lin

^{ak}pronuntiat] pronunciat Le₁, P₃, P₁₆^a, Udd, Zeu

^{al}illa] ille Le₁, Zeu

^{am}sancto] sancta P₃

^{an}suggestente] suggerendo Le₁, Zeu; sugerendo P₁₆^a, Udd

^{ao}potestate] potestate von deutlich späterer Hand zu potestate verbessert P₃

^{ap}pauperes] pauperis P₁₆^a, Udd

^{aq}aelemosinam] verbessert aus haelemosinam P₁₂; elimosinam Ko₂, P₁₆^a; aelimosynam Le₁, Udd, Zeu;

elimosina P₃; eleemosynam Lin

^{ar}tartari] artari Ko₂; tardari P₁₂; tartarea Lin; Zeu verzeichnet tardari fälschlich für P₃ statt für P₁₂

^{as}supplicia] subplicia Ko₂, P₃, Udd

^{at}dicit] ait P₁₆^a

- auVende] vinde Le_1, P_3, P_{16}^a , Udd, Zeu
av quae] que P_3 ; q; P_{12a}
aw habes] abes P_3, P_{16} , Udd; hab P_{12}
ax da] et da Ko_2, P_3 , Lin
ay habebis] abebis P_3 , Udd
az thesaurum] thesaurum Ko_2, P_3, P_{16}^a , Udd
ba caelum] caelo Ko_2, Le_1, P_{16} , Lin, Udd, Zeu; celo P_3
bb ergo] hergo Le_1 , Udd, Zeu
bc omnes] homines Le_1 , Zeu; hominis P_{16}^a , Udd
bd largitio] largidio P_{12} ; largicio P_{16}^a , Udd
be redemptoris] redemptoris P_{16}^a , Udd
bf pro] fehlt P_{12} , Lin; per P_{16}
bg aelemosinas] aelemosinas Le_1 , Udd, Zeu; elimosinas P_{16}^a ; eleemosynas Lin
bh thesauri] thesauri P_{16}^a , Udd
bi caelorum] coelorum Lin
bj hacs] acsi P_{16}^a ; ac si Lin
bk habemus] avemus Lin
bl eleemosynam] aelemosinam Le_1 , Udd, Zeu; elimosinam P_{16}^a ; eleemosynam Lin
bm Nemo ... dubitet] nemo tardit atque dubitet P_{16}^a
bn que] quae Le_1, P_{16}^a , Lin, Zeu
bo que] quae P_{16} , Lin
bp Pensemus ... promisit] fehlt Ko_2, P_3
bq Ait ... scriptura] et in libro sapientiae dicit Ko_2 ; et in libro sapientie dicit P_3
bs Absconde] abscondite P_3, P_{12} , Lin
bt eleemosynam] verbessert aus aelemosyna P_{12} ; elimosina Ko_2, P_3 ; aelemosynam Le_1 , Udd, Zeu; elimosinam P_{16}^a ; eleemosynam Lin
bu¹⁶ corde] sinu P_{16}^a
bv et] ut P_{12}
bw deprecabitur] depraecabitur Ko_2, P_3
bx Domino] Dominum Ko_2 , Lin; a Domino P_3
by aelemosynam] elimosynam Le_1 , Udd, Zeu; elimosinam P_{16}^a ; eleemosynam Lin
bz in corde] inde Le_1
ca remissionem] remissione Le_1, P_{16}^a , Udd, Zeu
cb Abscondamus ... peccatorum] fehlt Ko_2, P_3
cc quae] que P_3, P_{16}^a , Udd
cd latinosia] laciniosia Ko_2, Le_1, Zeu ; latini usi *radiert* P_{12} ; laciniosa Lin
ce prosequi] persequi P_{16}
cf aelemosinis] elimosinis Ko_2, Le_1, P_3 , Udd, Zeu; elimosina P_{16}^a ; eleemosynis Lin
cg faciendis] faciend Le_1 ; facientis P_{16} , Udd
ch testimonia] testimoniis P_{12}
ci scribentibus] scripturis Ko_2, P_3, P_{16}^a , Lin
cj reperimus] repperimus P_{16} , Udd; reperiuntur Lin
ck inter] in Lin
cl vel ... quibus] Udd fasst vel ex quibus als Glosse mit einem alternativen Formulierungsvorschlag auf, die in den Text gezogen wurde
cm illam] illa Ko_2, P_3 , Udd
cn ergo] ego Ko_2, Le_1, P_3, P_{16} , Lin, Udd, Zeu
co existimo] exaestimo Le_1 , Udd, Zeu; exestimo P_3, P_{16}^a ; Zeu verzeichnet für P_{12} fälschlich die Lesart existimo sententiam portionem sententiam
cp potio] portio P_{12} ; potio P_{16}^a , Udd
cq potio] sententiam P_3 ; sententia P_{16}^a , Udd
cr quae] que Ko_2 ; qui Le_1 , Udd, Zeu; q; P_3
cs extinguit] extingit Le_1 , Udd, Zeu
ct aelemosina] elimosina P_3, P_{16}^a , Udd, Zeu; eleemosyna Lin
cu extinguit] extingit *emendiert* Udd
cv Sicut ... peccatum] sicut aqua extingit peccatum Le_1 ; sicut aqua extinguit ignem P_{12}
cw verius] virius P_{16}^a , Udd

- cx confidentius] confitentius Le_1 , Udd, Zeu; confidencius P_{16}^a
 cy quidve] quid vel P_{16}^a , Udd
 cz Quia] quam Le_1 , P_{16}^a , Zeu
 da extinguit] extingit Le_1 , Udd, Zeu
 db sic] ita P_{16}^a
 dc aelemosina] aelimosina Le_1 , Udd, Zeu; elimosina P_3 , P_{16}^a ; eleemosyna Lin
 dd extinguit] extingit Le_1 , Udd, Zeu
 de peccatum] peccato Le_1 , Udd, Zeu
 df Iuste ... extinguitur] iusti ergo extinguetur P_{16}^a , Udd
 dg qui] quia P_{12} , P_{16}^a
 dh aelemosynis] aelimosinis Le_1 , Udd, Zeu; elimosinis P_{16}^a ; eleemosynis Lin
 di pollicitatione] pollicitacione P_{16}^a , Udd; pollicitationem Lin
 dj divina] devina Le_1 , Udd, Zeu; divinam Lin
 dk festinat] festinant Le_1 ; festinet P_{12}
 dl Faciant] facient P_{12} , Lin
 dm ceteri] citeri Le_1 , Udd, Zeu
 dn voluerint] voluerunt P_{16}^a
 do ipse] ipsi P_{16}^a , Lin
 dp Quid ... maluerint] fehlt Ko_2 , P_3
 dq Iuste ... maluerint] fehlt Ko_2 , P_3
 dr quia] quid P_{16}^a ; quod Lin
 ds ducetur] = ducitur; ducitur Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Zeu
 dt elegi] eligi Lin
 du praefato] praefatum P_{16}^a , Lin
 dv oratorio] oratorio Ko_2 , P_3 ; oratorium Lin
 dw cellula] cellola Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Udd, Zeu; cellulam Lin
 dx apostolorum] apostulorum Le_1 , Udd, Zeu
 dy numerum] numero Le_1 , P_{16}^a , Udd, Zeu
 dz duodecim] xii P_{16}^a , Lin
 ea praesens] presens Ko_2
 eb pauperum] pauperes Lin
 ec remissionem] remissione Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Lin, Udd, Zeu
 ed meorum] fehlt P_{16}^a
 ee vel ... peccaminum] Udd liest vel wie aut und fasst vel pro diluenda meorum mole peccaminum als
 alternativen Formulierungsvorschlag auf
 ef peccaminum] pecaminum Ko_2 , P_3
 eg praesule] praesole Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a
 eh conlocare] conlocari Ko_2 , Le_1 , Udd, Zeu; collocare Lin
 ei per] pro mit rasierter Cauda P_{12} ; fehlt Le_1 , Lin
 ej praesentem] praesenti Lin
 ek epistolam] epistulam P_{16}^a ; epistola Lin
 el donationis] donacionis P_{16}^a , Udd
 em meae] mei P_{16}^a , Udd
 en ad] a Ko_2 , P_{16}^a , Lin
 eo praesentem] praesente Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Udd, Zeu; praesenti Lin
 ep diem] die Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Lin, Udd, Zeu
 eq in luminaribus] inluminarius P_{16}^a
 er oratorii] oratorium Ko_2
 es vel] fehlt Ko_2
 et et] ac Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Lin, Udd, Zeu
 eu substantiali] verbessert aus substantiale P_{12} ; substantiale Ko_2 , Le_1 , Zeu; substanciae P_3 , Udd; substantia
 substanciae P_{16}^a
 ev sustentatione] sustentacione Le_1 , Udd, Zeu; substaentatione P_3 ; ad substantacia P_{16}^a ; et sustentatione Lin
 ew pauperum] fehlt P_{16}^a
 ex servientium] serviencium P_{16}^a , Udd
 ey opitulante] opilante P_{12}
 ez perpetuo] perpetuum Ko_2 , P_3 , P_{16}^a , Lin

- fa adque] atque $Ko_2, Le_1, P_3, Lin, Zeu$; atque ibidem P_{16}^a ; adque ibidem *emendiert Udd*
- fb meo] medio P_{12}
- fc dominatione ... potestate] dominationem et potestatem *Lin*
- fd lego] ligo Ko_2, Udd ; elego P_3 ; diligo P_{16}^a
- fe adque] atque $Ko_2, Le_1, P_3, P_{16}^a, Lin, Zeu$
- ff vocabula] vocabola Ko_2, Udd
- fg illos ... illos] illos et ill Ko_2 ; ill et ill P_3 ; iī et iīl P_{12} ; ill. et ill. *Lin*
- fh que] qui Ko_2, P_3, Lin
- fi ponuntur] ponitur P^a
- fj territorio] terreturio Le_1, P_3, Zeu ; terratorio P_{16}^a, Udd
- fk illo] iī P_{12}, P_{16}^a ; ill. *Lin*
- fl quicquid] quidquid *Lin*
- fm in] et in Le_1
- fn illo] iī P_{12}, P_{16}^a
- fo territorio] terreturio Le_1, P_3, Zeu ; terratorio P_{16}^a, Udd
- fp ponitur] ponuntur P_{12}
- fq omni] omne Le_1, Udd, Zeu
- fr soliditate] solliditate P_{12}, Udd
- fs portionem] porcionem Le_1, P_{16}^a, Zeu
- ft portionem meam] portione mea Ko_2 ; porcione mea P_3, Udd
- fu aedificiis] edificii P_3, P_{16}^a, Udd
- fv vineis] viniis Le_1, Udd, Zeu
- fw silvis] sylvis *Lin*
- fx omni] omne Le_1, Udd, Zeu ; omniaque P_3
- fy eorum] quorum Ko_2 ; earum $Le_1, P_3, P_{16}^a, Udd, Zeu$
- fz adiacentiis] adiecentiis Ko_2 ; adiecenciis Le_1, Zeu ; adgecenciis P_3, Udd ; et adiecenciis P_{16}^a
- ga eorum] earum $Ko_2, Le_1, P_3, P_{16}^a, Zeu$
- gb omni] omnibus P_{16}
- gc soliditate] solliditate P_{12}
- gd in ... earum] *fehlt P_3*
- ge earum] eorum *Lin*
- gf noscitur] nuscitur P_3, Udd
- gg undecumque] undequoque Ko_2 ; undecunque *Lin*
- gh obvenit] obvinit P_{16}^a, Udd
- gi soliditate] solliditate P_{12}
- gj oportunitate] omni oportunitate Ko_2, Lin
- gk cum ... earum] *fehlt P_3*
- gl earum] ad se pertenente *ergänzt nach earum P_{16}^a*
- gm ratione] racione P_{16}^a, Udd
- gn atque] adque P_3, Udd
- go pretexto] p̄texto $Ko_2, Le_1, P_3, P_{16}^a$; praetextu *Lin*
- gp pontificum] pontificium P_3, P_{16}^a, Udd
- gq nullas] nulla P_{12} ; nullae *Lin*
- gr funciones] funciones P_3, P_{16}^a, Udd
- gs vel ... exactionis] vel exactationes Ko_2, Lin ; *fehlt Le_1* ; vel exacciones P_3 ; vel exactaciones P_{16}^a, Udd
- gt exquesita ... lauda] exquisita et lauta Ko_2, Lin
- gu gratiosa] graciosa P_3, P_{16}^a, Udd
- gv vel insidiosa] *fehlt P_{16}^a*
- gw munuscula] munuscola Le_1, Udd, Zeu
- gx caballorum] cabalorum P_3
- gy paravereda] paraverida Le_1, Udd, Zeu
- gz paravereda ... carrarum] *stark berieben P_{12}*
- ha carrarum] carrum P_{12}
- hb in] *fehlt Le_1, P_3, Lin ; ausgelassen Zeu*
- hc quodcumque] quidcumque P_{16}^a ; quicumque *Lin*
- hd funciones] functionis Ko_2, Lin ; funcionis P_3 ; *stark berieben, verbessert zu functionis (?) P_{12} ; funciones P_{16}^a, Udd*

- he titulum] titulus *Lin*
- hf paenitus] penitus *Ko₂, P₃, P₁₆^a, Lin, Udd*
- hg Sed] seo *P₁₂*; *Zeu und Udd lesen für P₁₂ fälschlich seb*
- hh facultaticula] facultaticola *Le₁, Udd, Zeu*; facultatitula *P₃*
- hi huncusque] hucusque *Ko₂, Le₁, P₁₆^a, Lin, Udd, Zeu*; hicusque *P₃*
- hj possessa] possesse *Le₁*
- hk oratorio] oratorii *Ko₂, Lin*; oratorii *verbessert aus oratoru P₃*; oratorio *P₁₆^a*
- hl sanctae Mariae] sancti illius *Ko₂*; sancti illi *P₃*; sancti ill. *Lin*
- hm debeat] debeant *P₁₂*
- hn Deo] fehlt *P₁₆^a*
- ho persistere] psistere *P₁₂*; prosistere *P₁₆^a*
- hp sancti] sanctus *Lin*
- hq apostolici] apostolice *P₁₆^a*; apostolicus *Lin*
- hr illius] ipsius *P₃*
- hs episcopus] episcopi *Ko₂*
- ht oppidum] opidum *Ko₂, P₃, Udd*; oppedum *Le₁, Zeu*; oppido *Lin*; *P₁₆^a ergänzt et nach oppidum*
- hu exsinodotius] exsinodocius *Ko₂, Le₁, P₁₆^a, Udd, Zeu*; xenodochium *Lin*
- hv ipsi] = ipse; ipse *Ko₂, Le₁, P₃, P₁₆^a, Zeu*; ipsum *Lin*
- hw ponitur] ponetur *Le₁, Udd, Zeu*
- hx tradendis] tradentis *P₁₆^a, Udd*
- hy benedictionibus] benediccionibus *Le₁, P₃, P₁₆^a, Udd, Zeu*
- hz substituendis] subsistuentis *P₁₂*
- ia presbiteris] praesbiteris *Le₁, Udd, Zeu*; prbr̄is *P₃*; prsb̄ *P₁₆^a*; presbyterisque *Lin*
- ib quoque] fehlt *Lin*
- ic pecuniarum] paecuniarum *Le₁, Udd, Zeu*; peculiarum *P₃*
- id adeptione] ademptionem *Ko₂*; adempcionem *Le₁, Zeu*; ademcionem *P₃, Udd*; adeptione *P₁₂*
- ie minuendi vel] minuendive *Ko₂, P₃, Lin*; innuendi vel *Le₁*
- if causam nullam] causa ullus *Lin*
- ig potestatem] potestate *Ko₂*
- ih sed] set *P₃, Udd*
- ii nec] fehlt *Le₁*
- ij per] pro *P₁₆^d*
- ik commutationes] cummutationis *Ko₂*; commutationis *Le₁, P₃, Lin, Zeu*; commutaciones *P₁₆^a*; cummutaciones *emendiert Udd*
- il quicquam] quicquid *Ko₂*; quidquam *Lin*
- im ex hoc] exinde *Lin*
- in auferendi] auferendi *P₃*; auferandi *P₁₂*; offerendi *P₁₆^a*
- io nullo] ullo *Lin*
- ip occasio] occasio *Ko₂, Lin*; hoccasio *P₃*
- iq aditos] = aditus; aditus *Ko₂, P₃, Lin*; addetus *Le₁, Udd, Zeu*; adetus *P₁₆^a*
- ir sed] sic per *Ko₂*
- is oratorii] oraturii *Le₁, Udd, Zeu*; oratorio *P₁₆^a*
- it illi] iĪ *P₁₂*; sancti illius *Ko₂*; sancti illi *P₃*; fehlt *Le₁, P₁₆^a, Lin*; *ausgelassen Udd, Zeu*
- iu vel] fehlt *P₁₂*
- iv favente] faventi *Le₁, Udd, Zeu*
- iw permaneat] promaniat *P₁₆^a*; permaniat *emendiert Udd*
- ix Hoc] hos *P₃*
- iy ipsi] ipsos *Ko₂, P₃*; ipse *Le₁, P₁₆^a, Udd, Zeu*; ipsos *Lin*
- iz pontificibus] ponteficibus *Le₁, Udd, Zeu*; pontifices *Lin*
- ja vel] iisque *Lin*
- jb committo] comitto *Ko₂*; commito *P₃*
- jc illos] illis *Ko₂, P₃, Lin*
- jd succidentes] succedentibus *Ko₂, P₃*; succedentes *Le₁, Zeu*; suadentes *P₁₆^a*; succedentia *Lin*
- je temporibus] tempora *Lin*
- jf extiterit] steterit *P₃*; exteterit *P₁₆^a, Udd*
- jg abbatibus] abbates *Lin*
- jh ac ... reliquos] vel reliquis *Ko₂, P₃*; a clericus *P₁₂*; ac relicus *P₁₆^a, Udd*; vel reliquos *Lin*

- ji dignetur] dignetur *Lin*
 jj vel ... debeant] *Udd* liest vel wie aut und fasst debeant als alternativen Formulierungsvorschlag auf
 jk debeant] debeat *Ko₂*
 jl substituere] vel stituere *P¹²*
 jm sapiencia] sapientia *Ko₂, Lin*
 jn erudicio] eruditio *Ko₂, Le₁, Lin, Zeu*
 jo scripturarum] scribaturarum *Le₁, Udd, Zeu*
 jp quos ... sancta] quoslibet *Le₁*
 jq actio] accio *Le₁, P₃, P₁₆^a, Udd, Zeu*
 jr conversatio] conversacio *P₃, P₁₆^a, Udd*
 js honesta] fehlt *Ko₂, P₃, Lin*
 jt clementissimis] clementissime *Ko₂*; clementissime *Le₁, Udd, Zeu*; clementissimos *Lin*
 ju regibus] reges *Lin*
 jv praesentibus] praesentes *Lin*
 jw futuris] futuros *Lin*
 jx et] ex *P¹²*
 jy omnibus] omnes *Lin*
 jz episcopis] eps̄ *P₁₆^a*; episcopos *Lin*
 ka omnibusque] omnesque *Lin*
 kb potestatus] potestatis *P₁₆^a, Udd*; potestates *Lin*
 kc primatis] primates *Lin*
 kd omnes] omnis *P^a*
 ke seniores] senioribus *P^a*
 kf quoscumque] quoscumque *Lin*
 kg iudicis] iudices *Le₁, Lin, Zeu*
 kh constiterit] consistenterit *Ko₂*; constituerit *P₃, P₁₆^a*
 ki omnipotentiam] omnipotentia *Le₁, Zeu*; omnipotentia *P₃, P₁₆^a, Udd*
 kj per] et per *Ko₂, Lin*
 kk inseparabilem] inseperabilem *P₁₆^a, Udd*
 kl patri ... filio] patris et filii *Ko₂, Lin*; patri et filii *P₃*
 km Spiritu ... sancto] Spiritui sancto *P₃*; sancto spiritu *P₁₆^a*; spiritus sancti *Lin*
 kn Trinitatis] trinitate *Ko₂, P₃, Udd*; trinitatem *Lin*
 ko ac] hac *Ko₂, Le₁, P₃, Zeu*; hanc *P₁₆^a, Lin*
 kp voluntate] voluntate *Le₁, Udd, Zeu*; voluntatem *Lin*
 kq mea] meam *Lin*
 kr per] pro *P^a, Udd*; fehlt *Lin*
 ks occassionibus] occasionibus *Ko₂, P₃, P₁₆^a, Lin*
 kt existente] existentem *P₃*; existente *P₁₆*
 ku res] rex *P¹²*
 kv exigi] exige *Le₁*; exii *P₃*; exegi *P₁₆^a, Udd*; exigere *Lin*
 kw ratione] racione *Le₁, P₁₆^a, Udd, Zeu*; racionem *P₃*
 kx nulloque] nullaque *P¹²*
 ky convellere] verbessert aus vel lere *P₃*
 kz permittatis] permitatis *P₃, P₁₂*; promittatis *P₁₆^a*
 la per] pro *Le₁, P^a, Udd, Zeu*
 lb sollicitudine] sollicitudinem *Ko₂, Le₁, Lin, Zeu*; sollicitudinem *P₃*
 lc cura] curam *Ko₂, Le₁, P₃, Lin, Zeu*
 ld episcopis] eps̄ *P₁₂, P₁₆^a*; episcopi *Ko₂, P₃, Lin*; episcopo *Le₁, Udd, Zeu*
 le constare] constarae *P₁₆^a, Udd*
 lf Potius] pocius *P^a, Udd*
 lg reverentia] reverentiae *Le₁, P₁₂, Udd, Zeu*; reverenciam *P₃*; reverencia et *P₁₆^a*
 lh immense] immensa *Ko₂, P₃*; immensa *Lin*
 li tempore et] fehlt *Lin*
 lj iubeatis] iobeatis *Le₁, Udd, Zeu*
 lk quatenus] quatinus *P^a*
 ll ut] fehlt *Ko₂, Lin*
 lm et] fehlt *P¹²*

- ln] ille] illi P_{16}^a , Udd
 lo] restituat] vobis restituat Ko_2
 lp] futuro] perpetuo Le_1 , Zeu; futurum P_{16}^a
 lq] qui scit] quis sit P_3
 lr] aelemosinis] elimosinis Ko_2 , P_3 ; aelemosinis Le_1 , Zeu; ac elimosinis P_{16}^a ; eleemosynas *Lin*; aelemosinas emendiert Udd
 ls] ipsis] in ipsis Le_1
 lt] sanctis] sancti P_{12}
 lu] pro] per P_{12}
 lv] amorem] amore Ko_2 , P_3 , *Lin*
 lw] Domini ... Iesu] fehlt Ko_2 , P_3
 lx] ardenti] ardente Ko_2 , P_3 , P_{16}^a , Udd
 ly] huic] verbessert aus hic P_{12}
 lz] voluntate] = voluntati; verbessert zu voluntatem P_{12} ; voluntati Ko_2 , *Lin*; voluntate Le_1 , Udd, Zeu
 ma] mea] lies meae; verbessert zu meam P_{12} ; meae Ko_2 , *Lin*
 mb] per] so P_{12} , *Lin*; pro Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Udd, Zeu
 mc] quibuslibet] quibus[...]bet Blatt beschädigt P_{16}^a ; quaslibet *Lin*
 md] adinventionibus] adinventionibus P_3 , P_{16}^a , Udd; adinventiones *Lin*
 me] seu] seo P_3 , Udd
 mf] propositionibus] propositionibus P_3 , P_{16}^a , Udd; propositiones *Lin*
 mg] cottidie] quotidie Ko_2 ; cotidiae Le_1 , P_{16}^a , Udd, Zeu; cotidie P_3 ; quotidie *Lin*
 mh] artibus] cartibus stark berieben P_{12}
 mi] ingeniis] ingenuis P_{12}
 mj] expolio] = spolio, lies expolio [est]; expolitur *Lin*; expolio ergänzt Udd; Zeu schlägt vor expolio als expolitur zu lesen
 mk] obvius] obvios Le_1 , Udd, Zeu; ob huius P_3
 ml] repetitur] = repetitor; repetitor Ko_2 , Le_1 , P_3 , *Lin*, Zeu; repetit² P_{12}
 mm] tergiversatur] = tergiversator; tergiversator Ko_2 , Le_1 , *Lin*, Zeu; tergiversat² P_{12}
 mn] extiterit] exteterit P_3 , Udd
 mo] anathema] anatema P_{16}^a
 mp] faciendo] facienda Ko_2 , P_3
 mq] Dathan] Datan Ko_2 , P_3
 mr] terrae] terre Ko_2 , P_3 , P_{16}^a , Udd
 ms] absorti] = absorpti; absorti Ko_2 ; absorte P_{16}^a ; absorpti *Lin*
 mt] sunt] fehlt P_{16}^a
 mu] vivens] viventes *Lin*
 mv] infernum] inferno P_3
 mw] discendat] descendat *Lin*
 mx] cum] fehlt P_{12}
 my] Zeziae] Giezi Ko_2 , *Lin*; Ziezi P_3 ; Gieziae P_{16}^a
 mz] fraudis] fraudes Le_1 , Udd, Zeu
 na] mercatorem] mercatore *Lin*
 nb] praesente] praesenti Ko_2 , Le_1 , P_3 , *Lin*, Zeu
 nc] saeculo] seculo *Lin*
 nd] dampnationis] damnationis Le_1 , P_3 , P_{16}^a , *Lin*, Udd, Zeu
 ne] tunc] tum *Lin*
 nf] veniam] venia Le_1 , P_{16}^a , Udd, Zeu; verbessert aus venia P_{12}
 ng] consecuturus] consequuturus *Lin*
 nh] et] so P_{12} , *Lin*; fehlt Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a ; ausgelassen Udd, Zeu
 ni] Diabolus] Diabolus Le_1 , P_3 , Udd, Zeu
 nj] se] sese P_{12} , *Lin*
 nk] fefellendo] fefelendo Le_1 , Zeu; feselendo P_3 ; fellendo P_{12} ; domino fefellendo P_{16}^a ; fallendo *Lin*; domino fefelendo emendiert Udd
 nl] etheria] aetherea Ko_2 , *Lin*; etherea Le_1 , Zeu
 nm] sede] sed Ko_2
 nn] deiectus] deiectis Le_1
 no] cruenta] cruentat P_{16}

- np adinventione] adinvenzione P_{16}^a , Udd
 nq bonis operibus] operibus bonis Ko_2
 nr obviare] obvare Ko_2 ; vigilari P_{12} ; obviari P_{16}^a , Udd
 ns sociante] sociatu Le_1 ; sotiante P_3 ; societatu P_{12} ; sociato P_{16}^a , Lin; sociatu emendieren Udd, Zeu
 nt prosecutione] persecucione P_3 , P_{16}^a ; persecucione Lin; prosecucione emendiert Udd
 nu in] fehlt P_{16}^a
 nv exaccione] exactione Ko_2 , Lin; exactacione P_{16}^a , Udd
 nw tam ... sacratissimo] fehlt P_{12}
 nx sacratissimo]
 ny vel] Zeu und Udd lesen vel wie aut und fassen
 nz sancto episcopo] so Ko_2 , P_3 , Lin; sancto ep̄isc Le_1 ; sanctis episcopis P_{12} ; sancto ep̄s P_{16}^a
 oa ecclesiae] aecclesiae P_3 , Udd; eclesiae P_{16}^a
 ob illius] ipsius P_3 ; ill. Lin
 oc auri] aur Le_1
 od libras] lib̄ Ko_2 , Le_1 , P_{12} ; liberas Lin
 oe c] tantas Le_1 , Zeu; c argentum pondo ccc P_{16}^a , Udd; centum Lin
 of Et] fehlt Le_1 , P_{12} ; ausgelassen Zeu
 og nihilominus] nihilomenus Le_1 , Udd, Zeu; nihilominus P_3 , nihilominus P_{16}^a
 oh praesens] haec praesens Ko_2 , P_3 , Lin
 oi epistola] epist̄ P_{12}
 oj quae] que Le_1 , P_3 , Udd, Zeu; q; P_{16}^a
 ok amore] amorem P_{16}^a
 ol pauperum] proximi P_{16}^a , Udd
 om conscripta] conscribta Le_1 , Udd, Zeu
 on firma incorrupta] firma et incorrupta Le_1 , Zeu
 oo praenotatis] Zeu verzeichnet für P_{16}^a fälschlich pernotatis
 op curam] curem P_{12}
 oq et] ac Lin
 or sollicitudinem] sollicitudinem P_3
 os defensionem] defensione P_{16}^a
 ot aut ... rerum] fehlt Lin
 ou gubernationem] gubernatione Ko_2
 ov ad ... pauperum] – aut defensione rerum vel gubernatione ipsorum pauperum – ad curam et sollicitudinem emendiert Udd
 ow ac] a P_3
 ox praenotato] Zeu verzeichnet für Le_1 fälschlich pernotato
 oy domno] dn̄o P_3 ; dom̄ P_{12}
 oz illo] so P_3 , Lin; illius Ko_2 , Le_1 , P_{12} , Udd, Zeu; ī P_{16}^a
 pa episcopo] ep̄isc Le_1 ; episcopis P_{12}
 pb sibi] fehlt Lin
 pc teste] testeste P_{12}
 pd committo] committo P_{16}^a , Udd
 pe strumenta] instrumenta Ko_2 , P_3
 pf quod] quae Lin
 pg ipsas] ipsa P_{16}^a ; ipsae Lin
 ph Deo] domino Ko_2 , P_3 , P_{16}^a , Udd
 pi sollicitudine] sollicitudinem Le_1 , P_{16}^a , Zeu; sollicitudine P_3
 pj defensetur] deserentur P_3 ; defensetur P_{16}^a
 pk superscripto] suprascripto Ko_2 , P_{16}^a ; superscribto Le_1 , Udd, Zeu
 pl domno] dom̄ Le_1 , P_{12} ; dn̄o P_3
 pm lui] illo Ko_2 , P_{16}^a ; ill̄ P_3 ; ill. Lin
 pn episcopo] ep̄s P_{12}
 po prae] per Ko_2 , Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Udd, Zeu
 pp tradidi] tradedi Le_1 , P_3 , P_{16}^a , Udd, Zeu
 pq et] ut Lin
 pr qualiter] qualidem P_{12}
 ps provide] provideat Ko_2 , Lin; providi Le_1 , Udd, Zeu; providere P_3

- ^{pt}piae] sive Ko_2 ; fehlt P_3 ; sive agat *Lin*
- ^{pu}rectae ... secus] fehlt Ko_2 ; rectae teneant secus Le_1 ; secus P_3 ; rectae ne anxius P_{16}^a ; recte ne an secus *Lin*;
rectaene an secus *emendieren Udd, Zeu*
- ^{pv}egeret] = egerit; egerit $Ko_2, Le_1, P_3, P_{16}^a$, *Udd, Zeu*; fehlt *Lin*
- ^{pw}in se] fehlt *Lin*
- ^{px}iudicio] iudice Ko_2, P_3 , *Lin*
- ^{py}recognuscat] recognoscat Ko_2 ; recognoscat *Lin*
- ^{pz}exinde] exinde de P_{16}^a
- ^{qa}proprietatis] proprietatis Ko_2, P_3, P_{16}^a , *Lin*
- ^{qb}titulum] titulo P_{16}^a , *Lin*
- ^{qc}paenitus] penitus Ko_2, P_3, P_{16}^a , *Lin, Udd*
- ^{qd}non] fehlt P_{16}^a , *Lin*
- ^{qe}quia] qua P_3
- ^{qf}facile] facillae Le_1 , *Zeu*; faeile (*Druckfehler*) *Lin*
- ^{qg}contempnit] contempnet Le_1 , *Udd, Zeu*; contemnit P_{16}^a , *Lin*
- ^{qh}qui] quo P_3 ; quae P_{16}^a
- ^{qi}infernij] verbessert aus inferno P_{12}
- ^{qj}erui] erue von späterer Hand (*NZ*) verbessert zu erui P_{12}
- ^{qk}vel] *Zeu und Udd lesen vel wie aut und fassen ille, qui peccatorum remissione Deo remunerante desiderat als alternative Formulierung auf*
- ^{ql}ille] illi Le_1 , *Udd, Zeu*
- ^{qm}peccatorum remissione] pro remissione peccatorum Ko_2 ; pro re]remissione (*Zeilenanschlussfehler*)
peccatorum P_3 ; remissione peccatorum Le_1, P_{16}^a , *Udd, Zeu*
- ^{qn}qui ... ille] fehlt *Lin*
- ^{qo}ille] ill P_3 ; fehlt P_{16}^a
- ^{qp}se] fehlt P_{12} , *Lin*
- ^{qq}cum] quod P_{16}^a
- ^{qr}vellit] velit *Lin*
- ^{qs}nolit] nollit Ko_2, P_3 , *Udd*; et nolet P_{16}^a
- ^{qt}aut ... moriturum] von *Zeu und Udd als alternative Formulierung aufgefasst*
- ^{qu}moriturum] moritur P_{12}
- ^{qv}Stibulatione] stipulatione Ko_2 , *Lin*; stibula P_3 ; stibulacio P_{16}^a ; stibulacione *emendiert Udd*
- ^{qw}subnixa] subnexa Le_1 , *Udd, Zeu*; et reliqua *Lin*

¹Mt 19,21/Lc 18,22

²cf. SirSir] scribura Le_1 , *Udd, Zeu* 29,15

³cf. Sir 3,33

⁴cf. Nm 16,27-33

⁵cf. IV Rg 5,20-27

⁶cf. Lc 10,18